

POLYNOMIEN JAOLLISUUS

Polynomien jakolasku

esim
641a

$$\begin{array}{r} 156 \\ 13 \overline{) 2028} \\ \underline{-13} \\ 72 \\ \underline{-65} \\ 78 \\ \underline{-78} \\ 0 \end{array}$$

$$\frac{2028}{13} = 156$$

~~jos~~
jakoj. olisi ollut 2

jako meni tasan
jakojäännöstä ei
päänyt yhtään

$$\frac{2028}{13} = \underline{156} \frac{2}{13}$$

$$156 + \frac{2}{13}$$

oim 2
672a)

$$\frac{3x^2 - 6x - 12}{-3x}$$

my:
 $-3x \neq 0$
 $x \neq 0$

$$= \frac{\cancel{3}x^{\cancel{2}}}{\cancel{-3}x} + \frac{\cancel{-6}x^{\cancel{2}}}{\cancel{-3}x} + \frac{\cancel{-12}^{\cancel{4}}}{\cancel{-3}x}$$

$$= -x + 2 + \frac{4}{x}$$

oim 3
673b

$$\frac{x^2 + 4x + 3}{x + 3} = x + 1$$

my:
 $x + 3 \neq 0$
 $x \neq -3$

jakaja

$x + 3$

$$\begin{array}{r} x + 1 \\ \hline x^2 + 4x + 3 \\ \underline{(+)\ x^2 \quad (+)\ 3x} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} x + 3 \\ \underline{(+)\ x \quad (+)\ 3} \end{array}$$

0

jaettu

esim 4

$$\frac{6x^4 - 2x^2 - 3}{x-2}$$

$$\begin{array}{r}
 6x^3 \\
 \textcircled{x-2} \overline{) \textcircled{6x^4} - 2x^2 - 3} \\
 \underline{(+1) 6x^4 - 12x^3} \\
 12x^3 - 2x^2 - 3
 \end{array}$$

POLYNOMIN JAOLLISUUDEN JA NOLLAKOHTIEN YHTEYS

Tekeijälause

Binomi $x-t$ on polynomien $p(x)$ tekijä, jos ja vain jos $x=t$ on polynomien $p(x)$ nollakohta.
 Ts.

$x-t \text{ on } p(x)\text{:n tekijä} \Leftrightarrow p(t) = 0$

1) Jos $x-t$ on $p(x)$:n tekijä, niin $p(t) = 0$.

2) Jos $p(\underline{t}) = 0$, niin $x-t$ on $p(x)$:n tekijä.

esim 1

647a) $p(x) = 2x^2 - 5x - 3$ $(x-3):ka?$

$$\begin{array}{l}
 p(3) = 2 \cdot 3^2 - 5 \cdot 3 - 3 = 0 \\
 18 - 18 - 3 = 0 \\
 0 = 0
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 a = 3 \\
 \text{tekijä on} \\
 x - 3 = 0 \\
 \text{o.s. nk: } \underline{x=3}
 \end{array}$$

V: Polynomi on jaollinen $x-3$:ka.

b) $q(x) = -11x^2 + 120x - 109$ $a = -1$

oletettu tekijä $x - (-1) = x + 1$

$$q(-1) = -11(-1)^2 + 120(-1) - 109 = -240 \neq 0$$

V: Polynomi ei ole jaollinen $(x+1)$:ka.

esim 2

esim 2 $p(x) = ax^2 + 5x - 12$, eiäs tekijän
on $x+4$. Määritä a ?

Ratk eiäs tekijän on $x+4$

$$\Rightarrow x - t = 0$$

$$x = t$$

$$x + 4 = 0$$

$$x = -4$$

$$\boxed{t = -4}$$

$$a(-4)^{\textcircled{2}} + 5(-4) - 12 = 0$$

$$16a - 20 - 12 = 0$$

$$16a - 32 = 0$$

$$16a = 32 \quad | :16$$

$$a = 2$$

V: $a=2$

esim 3 Onko $x_0 = 5$ polynomien
 $12x^2 - 11x + 3$ nollakohta?

Ratk.

I tyyppi sijoittamalla

$$12 \cdot 5^2 - 11 \cdot 5 + 3 = 248 \neq 0$$

$\Rightarrow x_0$ ei ole polynomien nollakohta

II tyyppi eiäs tekijän on $x-5$

jaetaan jatkokehitteeseen
(ei mene jaksuun)

(III tyyppi 2. asteen ratk. kaava)

BIKVADRAATTINEN YHTÄLÖ

esim 1
5989)
(s.190)

$$x^{\textcircled{4}} - 5x^{\textcircled{2}} + 4 = 0$$

merkitään $u = x^2$

$$u^2 - 5u + 4 = 0$$

$$u = \frac{5 \pm \sqrt{(-5)^2 - 4 \cdot 4}}{2}$$

= ...

a=
b=
c=

sij. $u = 4$ tai $u = 1$
 $x^2 = 4 \sqrt{\quad}$ tai $x^2 = 1 \sqrt{\quad}$
V: $x = \pm 2$ tai $x = \pm 1$